

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-20

Ärendenummer SMF-2024-02439

Handläggare

Johan Silfwerin

Telefon: 031-368 23 47

E-post: johan.silfwerin@stadsmiljo.goteborg.se

Genomförandebeslut för ”Underhållsbeläggning cykel 2026”, projektering och produktion

Förslag till beslut

Stadsmiljönämnden godkänner genomförandebeslut för ”Underhållsbeläggning cykel 2026” inför start av projektering och produktion.

Sammanfattning

Det finns en eftersläpning i underhållet vad gäller beläggningen på cykelbanorna. Aktuellt projekt omfattar underhållsbeläggningsåtgärder på cykelbanor och kombinerade gång- och cykelbanor under 2026. Budgeten om 22 miljoner kronor kommer räcka till cirka 25 sträckor. Åtgärden syftar till att upprätthålla funktionen och standarden på stadens cykelbanebeläggningar.

Då åtgärden har en bedömd totalkostnad för samtliga skeden överstigande 20 miljoner kronor ska stadsmiljönämnden fatta genomförandebeslut för åtgärden. Ett eventuellt framtida behov av reviderat genomförandebeslut hanteras enligt förvaltningens rutin för avvikelshantering.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Åtgärden återfinns i Investeringsplan för stadsmiljönämnden under investeringsområde Reinvestering Gator och vägar (investeringsplan 2021–2025 version 2024).

Åtgärden har en kostnadsram om 22 miljoner kronor (löpande prisnivå). Antalet sträckor ska anpassas efter kostnadsramen.

Kostnadsramen är satt med utgångspunkt i det årliga resursbehov som beskrivs i *Cykelprogram för en nära storstad 2015–2025* (trafiknämnden 2015-03-26 § 48) och i *Trafikkontorets strategiska plan för att åtgärda underhållsbehovet i det kommunala gatunätet* (trafiknämnden 2020-03-26 § 89).

Eventuella kostnader för hantering av förorenade massor finansieras genom kommunbidraget.

Beläggningsåtgärder har en avskrivningstid på 10 år, vilket innebär en bedömd årlig kapitalkostnad om 2,3 miljoner kronor.

Med en ny beläggning bedöms kostnaderna för att drifta och underhålla ytorna i ett inledande skede bli lägre än i dag, för att i slutet av anläggningens livslängd ligga i nivå med dagens drift- och underhållskostnader.

Ett eventuellt framtida behov av reviderat genomförandebeslut hanteras enligt förvaltningens rutin för avvikelshantering.

Bedömning ur ekologisk dimension

En hög standard på underhållet av cykelbaneanläggningar med bland annat jämn beläggning på cykelbanorna möjliggör en god framkomlighet och jämn fart – en förutsättning för att även längre cykelresor ska bli effektiva. Åtgärden stödjer ett minskat användande av bil till förmån för resor med cykel, vilket ger positiva miljökonsekvenser i form av minskade utsläpp och förbättrad luftkvalitet.

Åtgärden har en betydande miljö- och klimatpåverkan. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att asfalt är en av de största bidragande posterna till förvaltningens totala klimatpåverkan. Trafikkontoret tog fram en studie (*Klimatpåverkan från byggnation, drift och underhåll*, 2021-03-12) som visade att asfalt stod för 22 procent av CO₂e-utsläppen inom investerings- och exploateringsprojekt samt drift och underhåll 2019. Endast diesel var en större bidragande utsläppskälla (39 procent).

Cykelbanorna beläggs i möjligaste mån med lågtempererad asfalt för att minska miljöpåverkan.

Stadsmiljöförvaltningen ställer vid upphandling krav på att asfalten som används ska ha låg klimatpåverkan. Enligt *Teknisk handbok* ska krav ställas på att minst 10 procent av asfalten ska bestå av återvunnen asfalt. Stadsmiljöförvaltningen undersöker löpande möjligheten att höja kraven. Mycket har hänt inom asfaltstillverkningsbranschen de senaste åren för att minska miljö- och klimatpåverkan. Ett stort arbete görs hos leverantörerna med egna initiativ till grönare asfalt.

Bedömning ur social dimension

Väl omhändertagna miljöer bidrar till att Göteborg upplevs som en trygg, säker och attraktiv stad.

Ungefär 75 procent av alla cykelolyckor som leder till akutsjukvård i Göteborg är singelolyckor, det vill säga olyckor utan någon annan inblandad trafikant. Löst grus, ojämnheter och snö eller is är vanliga orsaker till olyckor. Beläggningsunderhåll är därför en viktig åtgärd för att minska antalet singelolyckor.

På en övergripande nivå bidrar bra förbindelser för cyklister till en mer sammanhållen stad vilket kan motverka segregation och otrygghet. En bra cykelinfrastruktur underlättar också människors vardag genom att förbättra möjligheterna att ta sig till skola, arbete, mataffären och rekreationsområden på ett effektivt och säkert sätt.

Om invånare väljer cykeln minskar belastningen på resterande vägnät och på kollektivtrafiken samtidigt som det kan påverka folkhälsan positivt. En ökad andel resor med cykel bidrar till en mer hållbar stad inom fler aspekter. Det skapar exempelvis en mer attraktiv stadsmiljö med mer liv och mindre buller samtidigt som det är bättre för miljö och hälsa.

Ärendet

Enligt stadsmiljönämndens delegationsordning ska stadsmiljönämnden fatta inriktningsbeslut, genomförandebeslut och beslut om ekonomiska avvikelser för investeringsprojekt med en totalkostnad för samtliga skeden överstigande 20 miljoner kronor. Projektet "Underhållsbeläggning cykel 2026" har en kostnadsram om 22 miljoner kronor (löpande prisnivå) varför genomförandebeslut lyfts till nämnden för avgörande.

Beskrivning av ärendet

Stadsmiljöförvaltningen ansvarar för de belagda ytor som tidigare hanterats av dåvarande trafikkontoret, fastighetskontoret och park- och naturförvaltningen.

De belagda ytorna är fördelade enligt ett antal kategorier, bland annat köryta samt gång- och cykelbanor. Varje enskild yta har getts en underhållsklass inom intervallet 0–4 beroende på den specifika platsens förutsättningar. Underhållsklassen avgör hur ofta ytan har tillsyn (från en gång per år upp till var fjortonde dag), vilka jämnhetskrav den har och hur snabbt brister ska åtgärdas.

De belagda ytornas skick försämras på olika sätt. De stora huvudlederna och uppsamlingsgatorna slits ut medan de mindre gatorna och gång- och cykelbanorna blir uttjänta genom ålder eller schaktning.

Drift av beläggning innebär lagning av potthål samt smärre ytskiktåtgärder. Underhållet omfattar beläggningsarbeten i en större skala där det inte går att säkerställa framkomligheten, säkerheten samt komforten genom enbart driftåtgärder.

En jämn beläggning i cykelbaneanläggningarna, utan sprickor, dåliga lagningar, gropar och andra ojämnheter, ökar bekvämligheten för cyklisterna samt minskar singelolyckorna. Cykelbanornas jämnhet mättes 2013 genom en så kallad komfortmätning. Mätningen visade att 40 procent av cykelbanorna hade acceptabel komfort medan 44 procent hade bristfällig och 16 procent oacceptabel komfort. Det finns en eftersläpning i underhållet vad gäller beläggningen på cykelbanorna. Målet är enligt Cykelprogram för en nära storstad att förbättra beläggningen på cykelvägnätet så att ingen del har oacceptabel komfort.

Aktuell åtgärd syftar till att upprätthålla funktionen och standarden på stadens cykelbanebeläggningar. Målet är att ytor ska vara i sådant skick att framkomligheten och trafiksäkerheten är god och att trafikanterna kan ta sig fram på ett bekvämt, tillgängligt och säkert sätt.

Projektet omfattar projektering och produktion av underhållsbeläggningsåtgärder på cykelbanor och kombinerade gång- och cykelbanor. Budgeten om 22 miljoner kronor kommer räcka till cirka 25 sträckor. Sträckor på pendelcykelstråk är prioriterade. Åtgärden omfattar även mindre justeringar för att främja säkerhet och komfort där beläggningsåtgärder görs. Exempel på åtgärder är uträtning av sträckor, avvattningsåtgärder och säkerställande av hinderfri bredd.

Projekteringen startar 2025 och produktionen ska ske under 2026.

Projektet innebär en riktad satsning på beläggning av cykelbanor och kombinerade gång- och cykelbanor. Därutöver hanteras även beläggning av cykelbanor och kombinerade

gång- och cykelbanor i projektet ”Underhållsbeläggning 2026” som omfattar beläggningsunderhåll oavsett kategori.

Samordning med ledningsägare är viktig för att minska påverkan för göteborgaren.

Förvaltningens bedömning

Stadsmiljöförvaltningen anser att arbetet med att minska det eftersläpande underhållet i cykelbaneanläggningarna kommit en bit på vägen genom de senaste årens ökade anslag och större entreprenader. Detta gäller främst de ytor som trafikkontoret tidigare ansvarat för. En motsvarande satsning har inte gjorts på tidigare nämnda förvaltningars cykelbanor. Det finns nu ett behov av att likställa standarden i ytorna oavsett tidigare förvaltare. Därtill ser stadsmiljöförvaltningen behov av att fortsätta arbetet med att minska det eftersläpande underhållet för att kunna tillgodose en tillgänglig, framkomlig och jämlik anläggning.

Ett arbete pågår med att förbättra samverkan och samordningen inom stadsmiljöförvaltningen och med andra aktörer som också utför arbeten i ytorna för att säkerställa att arbetena utförs i rätt ordning och därmed minskar kostnaderna i projekten och påverkan på framkomligheten i staden. Viktiga parter i det här arbetet är kretslopp och vatten, Göteborg Energi och andra ledningsägare. Stadsmiljöförvaltningen ser positivt på den utveckling som sker vad gäller remisshantering och samordning med andra aktörer.

Stadsmiljöförvaltningen bedömer att föreslaget projekt bidrar till att möta ambitionerna i flera av Göteborgs Stads beslutade program och planer, bland annat *Trafikkontorets strategiska plan för att åtgärda underhållsbehovet i det kommunala gatunätet* och *Cykelprogram för en nära storstad 2015–2025*.

Stadsmiljöförvaltningen föreslår att stadsmiljönämnden beslutar att genomföra projektet ”Underhållsbeläggning cykel 2026”.

Mikael Hagberg

avdelningschef
anläggning och infrastruktur

Anders Ramsby

direktör
stadsmiljöförvaltningen